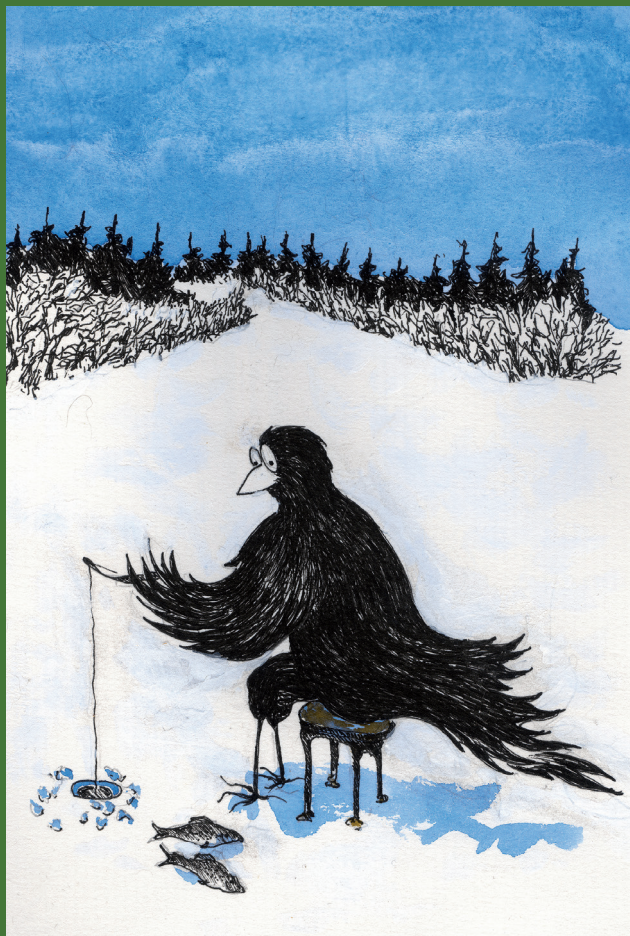

LIDEN TIDNINGEN

2022-1

INDAL LIDEN HOLM BISPGÅRDEN HAMMARSTRAND

Ur innehållet Jerry Williams - del 2
Så gör vi Lidetidningen
Kafé Bryggan

KORONA MED C ELLER K?

Här kommer Lidentidningens vårnummer 2022! Äntligen har både Coronan och vintern börjat försvinna, båda med lite kvardröjande rester. Gumman Tö har väl inte hunnit med båda ...

När detta nummer distribueras är det nästan vår, och många av oss ser fram emot att slippa detta evinnerliga skottande och halvande. Dagarna blir ljusare och det känns lättare att stiga upp och börja dagen.

Solen lyser oftare på oss och får åtminstone redaktören att reflektera över varför ett virus som förorsakat så mycket elände är namne med något kring solen, nämligen koronan. Det är solens yttersta atmosfär och syns bäst då det är solförmörkelse. Dess aktivitet skiftar och kan alstra både solstormar och norrsken.

Coronaviruset har fått sitt namn därför att det har små konstiga utskott som bildar en krans. De påminner om solens korona. Små elakingar som bestämmer vilken del av människokroppen viruset ger sig på.

Intressant i alla fall att de har nästan samma namn. Båda har ju uppvärmning gemensamt, vilket som bekant kan vara både positivt och negativt.

Lidentidningen

Järkvisse 204
855 99 Liden
tel 0692-211 01
e-post: lidentidningen@telia.com
Utgivningsbevis: 31 116
Plusgiro 195 35 99-6
Ansvarig utgivare & redaktör:
Anders Högström
Layout: Anders Högström och Eva-Rut Lindberg
Annonser: Eva-Rut Lindberg
Tryckeri: Print 24, EU
Omslagsbild och illustrationer: Lars Gustafsson
Utgivningsområde: Indal, Liden, Holm,
Bispgården och Hammarstrand.

Lidentidningen har, då detta skrivs, klarat sig från allvarligare smitta, fränsett ett och annat tryckfel. Vi fortätter som vanligt med tidningen och tackar alldeles särskilt annonsörer och skribenter för era bidrag. Vi är glada för alla uppmuntrande tillrop, också från våra prenumeranter och läsare!

Här kommer lite poesi apropå solens aura efter Aurora som är morgonrodnadens gudinna i den grekiska mytologin.

Vårhälsar redaktionen!

Morgon

När morgonens sol genom rutan
smyger,
glad och försiktig,
lik ett barn, som vill överraska
tidigt, tidigt en festlig dag --
då sträcker jag full av växande
jubel
öppna famnen mot stundande dag
--
ty dagen är du,
och ljuset är du,
solen är du,
och våren är du,
och hela det vackra, vackra,
väntande livet är du!

Ur diktsamlingen "Moln" av Karin Boye
Upphovsrätt © (1996)
Boyes lyrik: Ulf Boye

Preliminär utgivningsplan 2022		
	Dead-line	Utkommer
Nr 2	13 maj	16 juni
Nr 3	12 augusti	15 september
Nr 4	10 november	15 december

Påskbestyr av Rolf Lidberg 1989. Lidentidningen tackar Lilian Ohls och Arne Andersson i Enviken för lånet.

Håll utkik på vår hemsida
www.hembygd.se/indal och FB
 om kommande aktiviteter!
 Årsmöte 27/3 kl. 14.00

Café Grodan

Österflygge 143, Liden
 073-079 85 48
 FB Cafe Grodan
www.cafegrodan.se
hembakat@cafegrodan.se

KÖTT • SKINN • CHARK
• HÄLLA GÅRD •

WWW.HÄLLAGÅRD.SE

Din lokala
 lammleverantör

Besök gärna vår
 gårdsbutik i Åsen

Jeanette & Thomas
 Eriksson

070-551 67 52

KAFÉ BRYGGAN

Bryggor ligger i allmänhet vid hav och sjöar eller andra vattendrag. Man kunde tro att Kafé Bryggan i Hammarstrand skulle ligga vid Indalsälven men så är inte fallet. Det är istället inrymt i Kullsta gamla skola, tio minuters promenad från vattnet. Lagom till sommarlovet förra året slogs dörrarna upp till kaféet och under hösten har vi varit där ett par gånger och festat på bakverken. En vacker vinterdag for vi dit och träffade verksamhetsledare Yvonne Näslund över en kopp kaffe.

Kullsta Gamla Skola ägs av ett kooperativ i form av en ekonomisk förening. Föreningens syfte är att arbeta mot sociala mål och socialt företagande för att främja livskvalitén hos människor med psykisk och fysisk ohälsa. Från 2017 har kooperativet arbetat med att ta fram ett koncept för att kunna hjälpa utsatta personer att hitta tillbaka till arbetslivet. Här har vi alltså förklaringen till namnet, man arbetar med att överbrygga svårigheter för dem som behöver hjälp att komma vidare i livet.

Yvonne Näslund har en bakgrund som bagare och arbetade några år på Höga Kusten bageriet för att 1994* öppna eget. Då kroppen inte riktigt hängde med behövde Yvonne skola om sig och hon arbetade en tid som webbdesigner. Nu är hon verksamhetsledare i kooperativet och med sina gedigna kunskaper i branschen var steget inte långt till att öppna servering för allmänheten.

Lyckad satsning

Kaféet har gjort succé och Yvonne berättar att verksamheten har blivit större än väntat. Hon har i nuläget två anställda i bageriet och en praktikant. Bageriet är inhytt i ett vanligt kök utan den utrustning som effektiviserar arbetet med diverse olika bakverk. Att kavla ut marsipanen till prinsesstårterna är ganska anställande så att utvidga köket till ett riktigt bageri vore önskvärt. –Högst på önskelistan står ugn och frysskåp, därefter en ordentlig degblandare, säger Yvonne.

Gammal skola

Kooperativet förvärvade fastigheten vid nyåret 2007 med målsättningen att skapa en allaktivitetsgård. Innan man tog över skolan var här ett kooperativt dagis. Genom stöd inom Landsbygdsprogrammet för kulutmiljövärd har byggnaderna rustats upp och projektet ”Kullsta Gamla Skola i sin forna glans” slutredovisades hösten 2019. Och skolan är verkligen gammal. Den första byggnaden uppfördes 1850 som ett enplanshus som sedan blivit påbyggt. Nu finns här också tre hyreslägenheter.

Grön Skön Rehab

Kooperativet vilar på många ben och 2017 påbörjades projektet ”Grön Skön Rehab” i syfte att utveckla verksamheten till ett rehabcenter. Projektet har till största delen finansierats av Leader 3sam, det vill säga EU. Tack vare detta har personal kunnat skickas till olika kompetenshöjande kurser vilket resulterat i att man bland annat kan kvalitetssäkra arbetsprövningar. I projektet har en affärsplan tagits fram, men när den skulle sjuäntas kom corona. Då Sverige ”stängde” i mars 2019 försvann många av de inkomstbringande försättningarna. Detta till trots har en hel del av de uppsatta målen för en rehabträdgård genomförts; ett växthus har uppförts, odlingsplats med upphöjda bäddar skapats samt ett utomhusgym byggts som anpassats till människor med fysiska besvär.

Yvonne Näslund är omgiven av två extrajobbande skolungdomar. Caroline Åslund till vänster går i gymnasiet i Östersund med inriktning skog- och miljövärd. Till höger står Alva Borglund som söker till fordon- och transportprogrammet i höst.

Växthuset är ett rum som förutom odling också utgör en plats för meditation, yoga och andra aktiviteter för sinnens närvaro. När nu coronarestriktionerna har släppts kan kooperativet arbeta vidare med projektet och erbjuda kurser och konferenser med medicinsk yoga och mindfulness, kallat MIMY. Planer finns att bygga om den lägenhet som finns ovanpå kaféet för att kunna ta emot övernatnande deltagare till kurser. Ett annat alternativ är att driva ett "airbnb" och man tänker också smyga igång med retreat.

Har du välgarna förbi Hammarstrand mellan onsdag och lördag och är sugen på en kopp kaffe med dopp får du fram till och med sista juni 10 % rabatt mot uppvisande av denna tidning.

MIMY är ett program som används på sjukhus och en del större arbetsplatser i syfte att hantera stress och ångest. MIMY står för mindfulness och medicinsk yoga i kombination.

Mindfulness = sinnens närvaro eller medveten närvaro.

Medicinsk yoga är enkla, lugna rörelser i kombination med andningsövningar.

Airbnb är en webbaserad marknadsplats för uthyrning och bokning av privat boende.

Retreat är en företeelse där man drar sig tillbaka i tysthet och stillhet, ofta i grupp.

Text & bild: Eva-Rut Lindberg

EN HOPPFULL VÄG FRAMÅT FÖR HELA SUNDSVALL

Med jordnära visioner skapar vi en
grön och trygg vardag där vi ger
kraft åt varje människa.

Centerpartiet

SUNDSVALL

Ansök om vindpeng för vindparkerna Jenåsen, Kråktorpet och Nylandsbergen

Vindparkerna Jenåsen, Kråktorpet och Nylandsbergen omfattas av en vindpeng som är möjlig för föreningar att söka. Tillsammans genererar de tre vindparkerna en årlig vindpeng om 420 000 kronor. Även föreningar som tidigare beviljats vindpeng är välkomna att ansöka.

2021 års stipendiater är följande: Lidens förskola, Lidens skola, Stige skola, Bryggjärns Intresseförening, Sättna Scoutkår, Trollrike skoterklubb, Sillre Byförening, Sunnås Byalag, Järkvissle-Västana FVOF

Välkommen med er ansökan för 2022!

Ansökan sker via formulär på Eolus hemsida:
<https://www.eolusvind.com/verksamhet/vindpeng/>
Här finner ni också mer information om syfte och bakgrund till vindpengen.

Sista ansökningsdag för årets utdelning är 25 april.

ATT GÅ PÅ ”BOA”

Idag handlar vi på stora varuhuskedjor eller via ”nätet” och det blir mer och mer vanligt.

I min ungdom gick vi på ”Boa” och handlade över disk. Det var ett allmänt uttryck för affär och vår låg i Bodacke. Det var Hakons, ett sorts handelsbolag som var föregångare till ICA och man handlade över disk.

När jag var barn mins jag att vi hade en affär i Dacke som drevs av Bernard Nilsson på Hammarn och före honom hans far Teodor. Denna affär var på kvällar och helger även ett tillhåll för kortspel av ortens kortfantomer men då i ett avskilt rum på lagret eller kontoret. Min morbror Nils Bredin har berättat att flera gånger var det ända upp till fem tusen kronor i potten och det var mycket pengar på den tiden.

Tidigare, innan min födsel, fanns även en affär i Klärke i Sven Karlssons hus. Där var Lars Westval, som var född i Bodacke, ägare och hans fru som var syster med Lars Bredin, min morfar. Jag minns att jag följde med min mor för att göra inköp av en brandspruta hos Nilsons i Dacke och en trädgårdsmöbel som ännu håller. Den finns nu i mina söners stuga i Björneborg i Jämtland vid Hottögsfjällets fot. Det roliga var att i dessa gamla affärer kunde man köpa allt från hästskosöm till

smör, kryddor, korv, bröd och fotogen och allt möjligt annat.

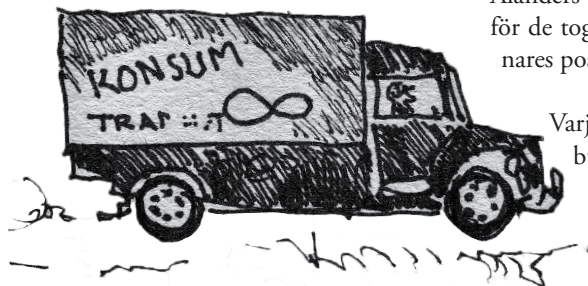
Vi gjorde ofta en lista på varor och ringde sedan till Boa och så blev det hemleverans på kvällen. Ofta var det på kredit och så betalades vid månads slutet, vilket var bra för då hade pappa fått avlöning.

Jag minns att man fick hembesök av nasare! Det var försäljare som gick ”gårdfare” och kallades gårdfarihandlare. Det kunde vara ”korta varor” som en nasare kom med och som hade en stor resväska på cykeln. Han plockade upp allehanda saker på köksbordet hemma i Dacke. Eller att på hösten få besök av ”Hanska”. Det var en välbeställd man från Helgum i Ångermanland som kom med lastbil och sålde skinnprodukter samt köpte in kalvskin och älgskinn. Jag minns jag fick ett par tumarbetshandskar med krage som var gjorda för barn, av morfar Lars Bredin. Dessa var jag väldigt stolt över.

Det fanns också en man vars namn var Otto Pil, som gick mellan byarna och hade ett stort knyte på en cykelvagn. Han hade sina försäljningsställen, som till exempel Ålanders eller Källmans i Klärke där han bredde ut sina alster på köksgolvet. Det dök även upp nasare som visade skor till försäljning.

Ålanders i Klärke var även en samlingsplats, för de tog emot postväskan där byns innevärnars post fanns för avhämtning varje dag.

Varje torsdag och lördag kom det bilburna bagare från Liden, det var Hanson och Westberg, den senare hade tidigare varit hästdräng i Lundgrens i Dacke men sadlat om till bagare. De sålde

skorpor och vetebröd och en segkaka som var min favorit med korvskiva på. Jag fick oftast en pärbakelse av mamma de gånger hon handlade. Hon bakade ju själv så inköpen blev sällan och små.

Fiskbilen kom med jämna mellanrum, en liten Morris herrgårdsvagn med en kaross nästan helt i trä. Det var Westman i Boda, som sålde allehanda goda fisksorter som strömming och sill i plåthinkar i olika storlek. Det fanns även en fiskhandlare vid namn Ulander som kom med sin Volvo Duett fullpackad med is och fisk.

Drickabilarna avlöste varandra! De kom en gång i veckan, skramlande med dricka. Det var uppstaplade backar med 25 flaskor i varje och de sålde öl och läsk från flaket. Cococolabilen, som man kände väl igen genom sin orangegula färg, var väldigt populär och det klirrade i flasklasten. Där var backarna bara hälften så höga som de vanliga och rymde 20 flaskor. Nu för tiden är det väl endast Glassbilen som hörs med sitt trudiluttande, samt bokbussen på sina ställen.

På sextioalet startade en period med affär i buss. Det var både privata handlare och Konsum, man sa alltid ”nu kommer Konsumbussen”. Jag tror att mycket av nedläggningen av affärerna i Boda, Västana, Järkvissle, Sillre, Bodacke, Flygge, Sunnås och Loning med flera, berodde på dessa ambulering varubussar som körde fram till brokvisten. En viss utflyttning av innevånare i byarna samt arbetspendling till större orter, där handling oftast gjordes och fortfarande görs, kan också vara bidragande orsaker.

Det var även populärt att en dag i veckan åka med på en ”affärstur” då Pär Ingemar Norberg från ”Anna Norbergs buss” i Sillre hämtade upp bybor som inte hade egen bil och

som för en liten penning fick möjligheten att komma till Liden och handla för veckan.

Idag står många affärer på ruinens brant! Det verkar vara lika över hela landet med dessa affärskomplex i förorterna, vilket gör att stadskärnornas och byarnas affärer stängs. Men i nutid handlar det även om att handla på nätet och få leverans till bostaden eller till ett nära utlämningsställe.

Om tiden kommer tillbaka vad gäller små affärer på landsbygden är svårt att sja om, men vem vet! Det dyker upp fler och fler gårdsbutiker med olika hemförädlade livsmedel och som blir mer och mer populära.

Anders Backlund
Badhusparken Ytterån

Måndag - fredag 10 - 19
Lördag 10 - 16
Söndag 12 - 16

Vi är ombud för

Lidenvägen 94
tel 0692 – 100 26
info@lidenslivs.se
facebook/Tempo Liden

Välkommen till din lokala bank

Hos oss jobbar människor som gillar att hjälpa dig med din ekonomi. Du får personliga råd oavsett om mötet sker digitalt, via telefon eller hos oss på bankkontoret i Sundsvall. Tveka inte att höra av dig.

Erik Martinsson, företagsrådgivare
Tobias Viklund, skog- och lantbruk

Handelsbanken

Landsvägsallén 4, Sundsvall
tel 060-13 03 00
sundsvall@handelsbanken.se

Husåsvägen 14

**Medicinsk fotvård
Fotvårdsprodukter**

Jag finns också i
Bispgården och Kälarne

Helena 070-610 64 37

HAMMARSTRANDS BEGRAVNINGSBYRÅ

Vi finns bara några mil bort och
utför alla tjänster i samband
med dödsfallet

All service inför kyrklig
begravning
Borgerlig begravningsofficiant
Transporter
Minnesstunder
Bouppteckningar
Auktioner

Vi har jour dygnet runt
0696-105 08

Per Bergvall & Co

P L B Bygg AB

Kontakta oss för
lediga lägenheter eller
lokaler

060-15 90 40, 070-310 55 12
Peter@plb.se

Järkvissle Ekogård

- ✓ Ekologiskt
- ✓ Naturbeteskött
- ✓ Kravgodkända sedan 1987

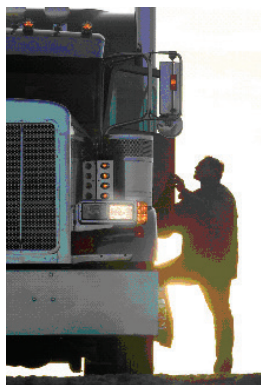
EKOLOGISKT KÖTT DIREKT FRÅN BONDEN

Du kan beställa ungnöt styckat
och klart: halv, kvart, åttodel

Johan Rudin och Örjan Rudin
073-236 68 52
Johan@jarkvissleekogard.se

Foto: Kerstin Sticker

YTTARBOMS
TRAFIK AB

070-666 74 91

060-928 28

- Lastväxlare
- Maskintransporter
- Kranbilar
- Containeruthyrning

JERRY WILLIAMS I LIDEN - DEL 2

I senaste numret av Lidenridningen publicerades en artikel om rockstjärnan Jerry Williams (1942 – 2018) och hans bejublade show måndagen den 19 mars 1979 i Lidens skolas aula. Den omåttligt populära Jerry Williams uppträdde med bandet Roadwork i en till bristningsgränsen fullproppad lokal.

En utpumpad Jerry Williams omgiven av Elisabet Frisk (på hans högra sida) och Marianne Lind. Foto Bo Schilling, 1979.

Kort bakgrund

För att Liden inte skulle invaderas av utomstående Jerry-fans hemlighölls konserten i det längsta. På konsertdagen kom tekniker och övrig crew (manskap) med en stor lastbil redan på förmiddagen mellan 10.00 och 11.00. Jerry Williams och bandet kom efter lunch i en Volkswagen Passat. Eftersom de kom i god tid ägnade de 1 timme åt tyngdlyftning i styrketräningslokalen. Som bekant var Jerry en hejare på att "lyfta skrot". Den tekniska utrustningen installerades och soundchecken kontrollerades. Rock-galan startade på eftermiddagen mellan 14.00 och 15.00. Skolans aula fylldes med cirka 300 jublande och skrikande ungdomar. Tydligt hade alla

elever fått ledigt! Jerry bjöd på extra nummer och jublet visste inga gränser. Expressen ställde upp med både journalist (Stig "Nalle" Nahlbom) och fotograf (Bo Schilling). Det blev ett tvådagars tidningsreportage om den kulturella nöden i Liden och om konserten i skolan! För Lidenborna blev det en oförglömlig händelse och två braskande reportage i Expressen, då landets ledande kvällstidning. Liden dominerade tidningens alltid så eftertraktade mittuppslag! Nu har det passerat nästan 43 år sedan den oförglömliga kvällen och det är dags att träffa några som var med den gången.

Jerry in action. Publiken står till och med uppe på scenen. Foto Bo Schilling, 1979.

Elisabet Frisk (nu Dahlqvist)

(Intervjun gjord i Sundsvall)

Elisabet är född 1964 och uppväxt i Anundgård i Holm och nu boende i Sundsvall. Tillsammans med kompisen Marianne Lind "hängde de" (umgicks) mest med killarna i 9:an (Torgny Kilander och Lasse Lidin). Även killarna/klasskompisarna i 8:an fick viss uppmärksamhet! På konsertdagen fick grabbarna och tjejerna hjälpa till med att bära in och packa upp orkesterutrustningen med mera. De behövde inte närvara vid undervisningen denna dag. Tjejerna fick även "hänga med" i styrketräningslokalen när Jerry och bandet "impade". - De var vanliga och trevliga killar. Visst såg man upp till dom lite. Man var lite "starstruck", som man säger idag. -

Elisabet och Marianne fick stå längs fram vid scenen eftersom de hade hjälpt till. Aulan

blev fullpackad. Av foton att döma var det inte bara högstadiets elever. Även elever från mellanstadiet var med. Längst bak i lokalen stod lärarna! När showen var över var det Elisabets och Mariannes uppgift att överlämna en blomsterkvast till Jerry. Vid rockkonserter kan det gå hett till. Men arrangemanget i Lidens skola var en nykter, fredlig och fin tillställning. - Att lilla Liden fick besök av en så populär person var något stort. Konserten var mäktigt och skapade ett minne för livet.

Året efter slutade Elisabet 9:an och började på Hedbergsska skolan i Sundsvall. Därefter blev det au

Elisabet Frisk. Foto A Johansson, 2022.

pair i ett år i New York. Efter olika arbeten utbildade hon sig till barnskötare. Sjukdom tvingade henne dock till omskolning och idag är Elisabet medicinsk sekreterare på barnkliniken (Barn- och ungdomsmedicin) på Sundsvalls sjukhus.

Anna-Karin & Lasse Lidin och Torgny Kilander

(Intervjun gjord i Wårdshuset i Liden)

Anna-Karin är född Backlund 1971 och uppväxt och boende i Liden. Lasse (Lars) är född 1963 och uppväxt i Boda och boende i Liden. Torgny eller TK är född 1963 och uppväxt och boende i Järkvisse. Vid konserten skulle de yngre ungdomarna få stå längst fram vid scenen. Publiktrycket vid insläppet blev dock för stort så bland andra Anna-Karin kom längre bak och kunde inte se så bra. Lasse förbarmade sig för Anna-Karin och lyfte upp henne på sina axlar. Där satt hon sedan nästan hela showen. Nu hör det till historien att

de idag är gifta och har en son och en dotter. Men "klicket" kom först 1995!

Lasse och TK hyllades från scenen innan showen startade. Orsaken var att de båda fyllde 16 år exakt denna dag. De fick reklamprylar från Expressen med Jerrys autograf. Eftersom det var deras födelsedag fick de ledigt från skolan för att hjälpa Jerry och bandet med att bära in och packa upp all utrustning. Det var givetvis hög status att umgås med bandet. Det här var en stor dag så en mindre förkylning kunde givetvis inte stoppa TK att vara på plats.

Publiken samlades i korridoren utanför aulan. Och insläppet gjordes precis innan showen med viss kalabalik som följde. Längst bak fick publiken stå på bänkar. Ljudvolymen var extremt hög. I korridoren utanför satt en lärare med en decibelmätare för att mäta ljudnivån. Jerry körde sina klassiska nummer som Git it,

Burn out, I can jive med flera låtar. Rektorn för Lidens skola vid den här tiden Toive Classon från Stöde. Han hade tillträtt i januari 1979 och stannade i endast 2 - 3 terminer. Han fick en mindre

Torgny Kilander (t.v.), Anna Karin & Lasse Lidin sittande på scenkanten i Lidens skolas aula. I bakgrunden instrument till Lidens musikutbildning. Så det hörs även idag musik från scenen.

Foto A Johansson, 2022.

Torgny Kilander (t.v.) och Lasse Lidin. Två populära grabbar i 9:an. Foto okänd, 1979 (?).

chock när Expressen legendaren Stig ”Nalle” Nahlbom, också boende i Stöde, klev in på rektorsexpeditionen för att prata rockshow. Troligen kände de varandra från Stöde och kanske underlättade denna tillfällighet genomförandet av arrangemanget.

Initiativtagaren och fritidsledare Bernt Backlund var mycket populär, omtyckt och energisk. Han tilldelades Expressens – Guldgering – för sitt initiativ. En mycket eftertraktad utmärkelse.

Anna-Karin slutade i Lidens skola 1987 och var skoltrött., men prövade en termin vid Floraskolan i Sundsvall. Efter några olika arbeten blev det Rutsgården i Liden i 30 år! Nu arbetar hon åt på Wårdshuset i Liden åt Liden fastigheter AB. Lasse är hälftendelägare i BGT Liden AB (Boda Grävtjänst bildades 1985). Företaget har grävmaskiner, hjullastare, lastbilar med mera. Antalet anställda är cirka 20 personer. Lasse utbildade sig till maskinmekaniker på Västermalms skola i Sundsvall, därefter har det varit den praktiska erfarenheten i ”Lidens högre allmänna (!)”. Torgny Kilander (TK) utbildade sig till rörmokare på Västermalms skola i Sundsvall.

Efter arbeten ibland annat Vägverket är TK sedan flera år anställd i BGT. Inte nog med att Lasse och TK är födda med en dryg timmes mellanrum så har de varit kamrater i alla år. De delade rum under studietiden i Sundsvall och arbetar nu i samma företag!

Återlämnandet

Händelsen i Liden måndagen den 19 mars 1979 var så sensationell att fem stora fotomotiv från rockkonserten inramades i glas och hängdes upp i skolans matbespising ovanför matulämningen! Planer på en artikel om Jerry i Lidens Tidning fanns för många år sedan. Undertecknad fick mot löfte att ombesörja underhåll av tavlorna låna tre stycken för avfotografering. Två tavlor var tragiskt nog försvunna. Åren gick och någon artikel blev inte till av flera orsaker - Ända fram till idag.

Onsdagen den 12 januari 2022 återlämnades de nu reparerade tavlorna till rektorn i Lidens skola Riitta Rennerhag. För att freda undertecknads samvete var den mångåriga läraren i Liden Mats Sollén närvarande. Han har i alla år ”puffat” för en artikel om Jerry i Liden.

Arne Johansson
Järkvisle

Återlämnandet av Jerry tavlorna till rektorn i Lidens skola Riitta Rennerhag. Mångåriga läraren Mats Sollén var närvarande. Foto A Johansson, 2022.

SÅ GÖR VI LIDENTIDNINGEN

Av tidningens läsare har vi fått frågan om hur det går till att producera den. Så här kommer en redogörelse!

För oss på redaktionen är varje nummer av Lidentidningen ett litet äventyr. Våra trogna skribenter förser oss med berättelser från vårt område och själva försöker vi bevaka det som händer på bygden. För oss har det varit ett bra sätt att lära känna Liden och dess omgivning och framför allt människorna.

Lite om innehållet

Det kommer mycket material från våra skribenter, som har som sina stora intressen att skildra bygden och dess historia. Det kan handla om en självupplevd händelse, något som det berättats om eller en stor händelse -nu eller då. Vi har också turen att ha en egen illustratör. De är Lidentidningens ryggrad. Ingen nämnd ingen glömd.

Redaktionen producerar också eget material. Dagsaktuella nyheter förekommer men eftersom tidningen, än så länge, bara kommer ut fyra gånger om året blir det oftast i ett längre perspektiv. Det är också orsaken till att vi inte tar in debattartiklar, som det frågats efter. Att de ofta besvaras av andra läsare ligger i sakens natur, men det fungerar inte med ett kvartal emellan. Debatten blir ju inte särskilt aktuell då. Våra egna artiklar handlar ofta om ett nytt kafé, ett kulturhus, förändringar på Hälsocentralen och liknande. Vi försöker också berätta om kulturlivet, evenemang, konst och konstnärer, både förr och nu.

Vi har inga bidrag så tidningen finansieras enbart av våra annonsörer. Utan dem ingen Lidentidning. Det redaktionella sköts på fritiden och på ideell basis, utanför våra andra arbeten och sysslor.

Ett nytt nummer

Det är en ganska omfattande process som leder fram till en färdig, distribuerad tidning. Först gäller det att försöka få en överblick över det material som vi fått skickat till oss. Somligt har författarna skrivit sedan det föregående numret men annat kan de också ha arbetat med under en längre tid. En del material kommer in lite då och då och det sparar vi i ett arkiv så att det kan användas när det passar. Samtidigt pågår ett arbete med att få fram annonser. Dels är det de som har bestämt sig för att annonsera i samtliga nummer under ett år, dels de som inte annonserat förut eller gör det periodvis. Alla tas kontakt med så att det inte är några förändringar. En del av dem producerar vi själva annonser åt. Detta arbete pågår parallellt med det övriga redaktionella.

Förberedelser

När vi fått in det mesta av det skrivna går vi igenom det så att det inte har smugit sig in stavfel eller annat. Förkortningar skrivs ut och meningsbyggnad kollas. Vi ändrar så lite som möjligt så att inte författarens sätt att berätta går förlorad. Alla texter, de flesta har vi fått per e-mail, formateras om så att de ska fungera i tryckningen. Det kommer också många

VÅR INDUSTRI I KÄLARNE GÅR FÖR HÖGTRYCK

Kontakta mig så kommer jag och tittar över vilka specialsortiment du har i din skog, samt vilka tjänster jag kan erbjuda dig!

Stefan Maina

070-303 31 66

stefan.maina@rundvirkeskog.se

Följ oss på facebook!

Rundvirke **Skog**

fotografier eller andra bilder och illustrationer. Dessa kontrolleras så att de fungerar i tidningen med rätt storlek och upplösning. En hel del foton förbättrar vi också med hjälp av datorprogram.

Under den här perioden brukar vi också försöka hinna med att göra egna reportage.

Sidantal

När vi fått en överblick över hur mycket text, bilder och annonser vi har görs en första beräkning av antalet sidor. Av trycktekniska skäl måste antalet sidor vara jämt delbart med fyra. Det går alltså inte att be tryckeriet att exempelvis trycka 25 eller 26 sidor. Antingen får det, i så fall, bli 24 eller 28, så det gäller att göra en bra beräkning. Detta är anledningen till att vi inte alltid kan ta in inskickat material i tidningen. Likaså är det en fördel att ha ett arkiv med bra skrivet material eller bilder så att det kan bli rätt sidantal.

Tidningens utformning

Allt vi fått fram till nästkommande nummer ska nu börja läggas in på rätt ställe i tidningen. Detta arbete gör vi själva med hjälp av flera datorprogram. De viktigaste är ett för layout, ett annat för bildbehandling samt ett för ordbehandling. Det sistnämnda för att vi ska kunna bearbeta andras texter men också för att kunna skriva själva.

Det första vi gör är oftast framsidan och så skriver vi "Några ord från redaktionen" som återkommer i alla nummer, men som författas unikt till varje gång. Så läggs de olika skribenternas material in tillsammans med eventuella illustrationer och bilder. I samband med detta författas eventuell ingress och de olika bilderna får sina texter. När det mesta av detta är klart läggs annonserna in på sina platser.

Slutkontroll

Om allt nu stämmer med korrekt sidantal och det inte finns konstiga vita fält på sidorna är det dags att förbereda det hela för att skickas till tryckeriet. Vi kontrollerar att alla bilder och texter är i rätt format och sedan får datorn kontrollera att det inte finns några tekniska fel. När detta är gjort låter vi datorn, genom ett särskilt program, ta fram ett tryckoriginal. Efter att återigen ha letat efter eventuella fel så skickas tidningen till tryckeriet över internet.

Tryckning

När tryckeriet har tagit emot det vi skickat, kontrollerar de i sin tur att allt är som det ska och skickar sedan tillbaka ett prov till vår dator. Då kan vi se på skärmen om allt är i sin ordning. Ibland kan till exempel å, ä eller ö-prickarna försvinna och det ser ju inte bra ut, särskilt inte i annonserna. En del tryckfel går dock tyvärr inte att undvika.

När vi givit klartecken trycks den för närvarande i 2 500 exemplar.

Administration

Tryckningen tar ett par veckor och under tiden skriver vi ut alla fakturor till annonsörerna. Prenumerationerna går vi också igenom och inbetalningskort bifogas till de som behöver förnya. Tidningen är gratis men de som bor utanför vårt ordinarie utdelningsområde betalar för att få den per post. Här ingår porto och arbetet med att lägga i kuvert.

Så, en dag tutar en postbil utanför vår dörr och vi kan ta emot 120 - 140 kilo nytryckta Lidentidningar.

Distribution

Nu börjar nästa stora jobb. Alla tidningar ska räknas och läggas i kartonger, buntar och kuvert. En del av lådorna körs tillbaka till posten i Sundsvall för utdelning till hushållen i Liden

Svensk
Naturvård

Trädfällning
Trädgård
Naturvård

Få en kostnadsfri offert
med möjlighet till RUT-avdrag.

Johan Rudin
073-236 68 52
johan.rudin@svensknaturvard.se

och Indal, resten körs till Hammarstrand för distribution i Bispfors.

Buntarna körs runt till olika annonsörer och affärer samt till Kulturmagasinet i Sundsvall vilket gör att den kan läsas även av fler än den som får den i postlådan. Alla kuvert till prenumeranter och annonsörer lämnas sedan till Posten. Tidningar skickas också till samtliga sex universitetsbibliotek i Sverige och till Kungliga biblioteket, KB, i Stockholm. Dessa tidningar är pliktexemplar som man enligt lag måste leverera.

Om allt går som det ska har alla i vårt utdelningsområde sina Lidentidningar i postlådan någon av de närmaste dagarna.

Slutligen: vill du få något publicerat? Kontakta oss så hjälper vi till!

Anders Högström och Eva-Rut Lindberg

Anders Högström har en bakgrund bland annat som reporter, teater tekniker, musiker, kock och lärare. Han har flera yrkesskolor bakom sig och har högskoleexamen i kreativt skrivande, bildkonst, litteraturvetenskap och annat.

Eva-Rut Lindberg har en bakgrund inom vården och som lärare på Kungliga tekniska högskolan (KTH) i Stockholm. För närvarande arbetar hon på distans som doktorandhandläggare på KTH och pendlar periodvis. Eva-Rut har doktorsgrad i arkitektur och har därifrån fått sina kunskaper om bild och formgivning.

Vi har båda tröttnat på storstaden och valt att bo i Järkvissle. Eva-Rut för cirka 10 år sedan men Anders har bott i mellannorrland på olika ställen i nästan 40 år men de senaste 10 likaså i Järkvissle.

JÄMTAUKTIONER
Per Bergvall & co

Pandemin är över!
... och det går att hålla auktioner igen
Kanske har Du en gårdsauktion där Du behöver en auktionist?
Ring eller maila för kontakt
Per Bergvall 070-325 46 54
perbergvall@yahoo.com

Pliktleveranser

Pliktleveranser av allt tryckt material i Sverige har sin grund så lång tillbaka som år 1661 då det bestämdes att alla boktryckare skulle lämna två exemplar av allt de tryckt, ett till Riksarkivet och ett till Kungliga biblioteket. Det har fortsatt till våra dagar men Riksarkivet ingår inte längre.

Från 1 juli 2012 gäller det också elektroniskt material som exempelvis webbtidningar. I första hand är det tryckerierna som skickar exemplaren men av diverse skäl gör vi det själva. Porto betalas av de olika biblioteken, sju till antalet.

Kungliga biblioteket i Humlegården i Stockholm, är en förvaltningsmyndighet och en del av Utbildningsdepartementet. Här bedrivs humanistisk forskning utöver biblioteksverksamheten och de köper in litteratur också för detta ändamål. Samlingarna uppgår i dagens läge till cirka 18 miljoner objekt av olika slag.

Dess historia stäcker sig ända tillbaka till Gustav Wasas tid. Han köpte in litteratur av olika slag i ämnen som teologi, historia, de olika naturvetenskaperna och kartor. Mycket beslagtogs också från klostren under reformationen. Olika kungar har sedan fortsatt att samla in böcker och andra objekt. Här ingick också diverse krigsbyten. Bland annat den berömda Djävulsbibeln", "Codex Gigas" från 1200-talet.

Källor: Bland annat Wikipedia.

LUDVIG CO

Vi är experter på skogs- och lantbruksfastigheter och hos oss får du ett starkt och personligt engagemang. Kontakta oss för ett muntligt kostnadsfritt värdeutlåtande av din fastighet.

Freddie Hamrin, 060-67 88 01, freddie.hamrin@ludvigfast.se

Birgitta Löthman, 072-5429158, birgitta.lothman@ludvigfast.se

ludvigfast.se

Per ger dig mer värde för din skog

Som medlem i Norra Skog erbjuds du alltid våra bästa priser, rabatter och premier. Du är med och delar på vinsten vi skapar och dessutom får du förmånlig ränta på de affärer du gör hos oss. På så sätt ser vi till att en levererad kubikmeter aldrig slutar att växa i värde för dig.

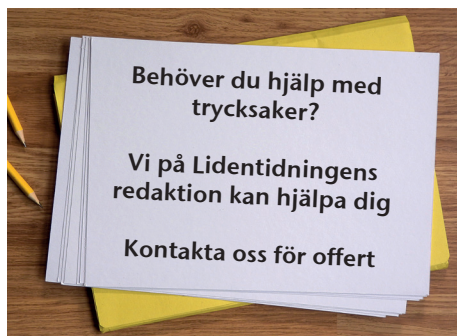
**Ring Per så berättar han mer.
072-090 89 70**

**norra
skog**

vill du prenumerera på
LIDENTIDNINGEN?

Sätt då in årskostnaden 250 kr
på plusgiro 195 35 99-6

Uppge namn och adress
så kommer tidningen med posten

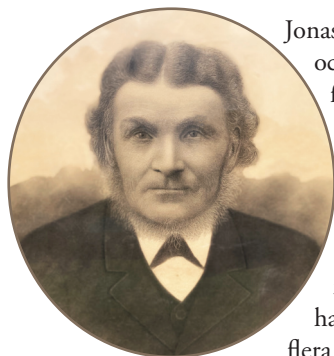
"Få koll på skogens alla värden – följ en plan"

En skogsbruksplan från SCA tar helhetsgrepp över din fastighet och ger dig koll på varje bestånd. Med en plan blir det lätt att fatta rätt beslut i rätt tid, så att du kan nå dina mål med ditt skogsbruk.

En av virkesköparna i området är Patrik Sandberg. Ring honom så får du veta mer om nyttan och nöjet med en skogsbruksplan. Din lokala virkesköpare hittar du alltid på sca.com/skog eller i Skogsvinge.

SPELMANNEN HÖGLIN PÅ HÖGEN

På gården Högen i Järkvissle levde och verkade torparen och spelmannen Jonas Höglin eller "Höglin på Högen" som han allmänt kallades.

Jonas var född 1826 och han spelade fiol. Han är en av Lidens främsta spelman genom tiderna och fordrar därför ett särskilt omnämnande. Jonas har komponerat flera låtar typ polskor,

gånglåtar och valser. Han

var en flitigt anlitad spelman och spelade på diverse tillställningar till exempel dop, bröllop och begravningar. De flesta låtarna har upptecknats av kantor Helmer Lidhammar i Liden. Jonas var bror till Helmer Lidhammars farfar. Helmer är även han en känd person i spelmanskretsar. Många av Jonas låtar spelas än i dag av enskilda och spelmanslag. En omtyckt polska är "Storpolskan från Liden" som spelades av Nils Olof Höglund från Högländ, Järkvissle. Han hade lärt sig låtarna av Höglin i unga år.

Rockhuvudet till höger på sidan mäter 57 cm.

Foto: Arne Johansson.

Festmansgåvan till Sara Greta

Jonas gifter sig den 15 juni 1851 med Sara Greta Olsdotter från Järkvissle. På den tiden var det vanligt att man lämnade en festmansgåva till bruden före vigseln. Jonas hade snidat ett rockhuvud, med ett fack för en ring, som han gav till Sara Greta. Detta rockhuvud är ett praktexemplar och snidat med en skicklig hand (se bild). Jonas var tydligen en konstnär även inom detta område. Rockhuvudet är överlämnat till Läns museet i Härnösand.

Jonas och Sara Greta fick en son som tyvärr drucknade i Indalsälven. Efter Sara Gretas död blev Jonas ensam på gården och den såldes till min frus morfars far Nils Olov Lidgren född 1859. Jonas fick emellertid stanna kvar på gården och var kvar där fram till sin död 1922. Tråkigt nog drabbades Jonas av den i sekelskiftet framdragande väckelse rörelsen och slutade därför att spela fiol. En bidragande orsak kanske också var hans sons och hustruns bortgång. Men för oss som med glädje fortfarande spelar Jonas Höglins låtar är Höglin på Högen i högsta grad en levande person.

Porträttfotot: Håkan Backlund

Text: Bengt Högerberg, Mellanfjärden Jättendal

SNART ETT MINNE BLOTT

När man på riksväg 86 passerar före detta Utsiktens Turistgård i Sillre (i riktning mot Bispgården) syns ett torn långt borta till höger om Musklippen och på cirka 1 mils avstånd. Det är Rallåstornet, beläget i Jämtland på andra sidan länsgränsen, mitt i skogen inte långt från Vackerlandsjön.

TV-sändningar

Med markägaren Wifstawarfs AB, numera Svenska Cellulosa Aktiebolaget (SCA) tecknade det då statliga Televerket den 1 januari 1959 ett arrendeavtal på 50 år för uppförande av ett torn, en så kallad länkmast för TV-sändningar. Bygandet startade några år senare. Tornet göts med en ny teknik. En gjutform trycktes succesivt uppåt under gjutningen.

Tornpersonal vid TV-sändning

Tornet är cirka 80 meter högt med en fackverksmast om 10 meter och en diameter om 9 meter. Väggarnas tjocklek är ca 0,3 – 0,4 meter. När tornet stod klart och utrustningen var monterad förmedlades de dagliga riks-TV-sändningarna. På den här tiden fanns bara ett TV-program och utsändningen var i svartvitt. Några timmar varje kväll kom en särskild operatör de många milen för att närvara i tornet under sändningen. När programmen var slut för kvällen släckte ”länkvakten” ner anläggningen och åkte hem.

Armeringsjärnen började krypa ur fasaden på det imposanta tornet. Underhållsbehovet gjorde sig påmint. Foto år 2016, Arne Johansson.

Tornet tjänat ut

Tekniken förändrades och tornet behövdes inte längre för TV-sändningar. Rallåstornet såldes till Vattenfall för en krona. Det nyttjades fram till 2005 för mobilradiosystem. Det 50-åriga arrendeavtalet gick ut 2009. Elförsörjningen till tornet stängdes av. Efter en förfrågan från Lidentidningen (våren 2016) om tornets framtid meddelades att en förstudie skulle startas om en eventuell rivning 2017.

Dags för rivning?

SCA-entreprenören Magnus Berggren ansvarar för att avverkningen runt tornet kommer att ske i närtid. Han håller dessutom kontakten med Bröderna Österlund Schakt och Entreprenad i Hammarstrand AB som är väghållare för uppdraget. En märklighet i sammanhanget är att grundgrävningen till tornet för cirka 60 år sedan uppdrogs åt Valdemar Österlund, Bispfors. Troligen var det sonen Birger Österlund som grävde. Samma släkt, fyra generationer senare, är idag väghållare! Cirkeln är sluten!

Skogsavverkningen kring tornet skall ske i vår. Rivningen är planerad till perioden maj till september. Vem som får uppdraget att riva tornet är i skrivande stund inte avgjort.

Betongmassorna skall malas ned vid tornet i ett mobilt krossverk.

I nr 2 och nr 3 av Lidentidningen år 2016 finns utförligare artiklar om Rallåstornet.

Arne Johansson
Järkvisse

- **Grävning för grunder**
- **Vatten och avlopp**
- **Dränering**
- **Snöröjning och sandning**
- **Klippning vägar**
- **Matjordsförsäljning**

060-12 30 50